

'El Temps Ambiental'

La setmana que ve, juntament amb la revista, el lector podrà gaudir per primera vegada d'EL TEMPS AMBIENTAL, suplement que sortirà amb una periodicitat mensual. Ramon Folch, director científic de la publicació, parla en aquesta entrevista dels objectius i característiques del nou projecte.

Què serà *EL TEMPS AMBIENTAL*?

—Doncs un suplement mensual, de moment de setze planes, més les cobertes, patrocinat i sense publicitat, del mateix format que la revista matriu, i consagrat a la informació de base i a l'opinió en matèria ambiental. No serà una publicació pròpiament informativa, sinó més aviat un vehicle d'opinió i de comentari formatiu sobre l'actualitat, tant sobre qüestions clarament ambientals, com sobre la dimensió ambiental de les notícies no ambientals. En tot cas, serà una revista del to i nivell d'EL TEMPS, pensada per als lectors d'EL TEMPS. Aquest ha estat un dels reptes principals a l'hora de concebre-la: fer una publicació d'interès general sobre un domini concret, sobre un tema específic que, a més, segurament que és vist amb interès, però alhora amb suspicàcia, pel comú dels lectors.

—*Es a dir, que no serà una proclama per a iniciats...*

—No, gens ni mica. Però tampoc un dominical amb entreteniments i curiositats per a passar l'estona, i encara menys una crida apocalíptica davant la crisi final... Ja ho dic a l'editorial del primer número: ens apuntem a la cultura del rigor. De premsa groguenca, més aviat en sobra.

—*Qui farà la revista?*

—Gent del ram. Trobo que la premsa és feina de periodistes. EL TEMPS AMBIENTAL té un director nat, que és el mateix d'EL TEMPS, i es cou en un consell editorial, format sobretot per professionals de la comunicació. Del primer consell editorial, concretament, en formen part Xavier Duran, Luis Ángel Fernández Hermana i Lluís Reales, a més de Johanna Càceres, que és la cap d'edició. Tots quatre són professionals del periodisme, excel·lents professionals, per a ser exactes. Jo hi faig el paper de director científic, de manera que contribueixo a l'orientació conceptual del producte, però, la grapa periodística, la hi posen ells. Del consell editorial, també en forma part una altra biòloga, que no és periodista, Marta Jori, que és una col·laboradora del meu estudi professional, el qual es fa càrrec de la producció del suplement.

—*L'ecologisme ha fet famosa la dita de "pensar globalment i actuar localment". EL TEMPS AMBIENTAL s'ocuparà de qüestions locals o de temes globals?*

—EL TEMPS AMBIENTAL tindrà una especial sensibilitat transdisciplinària i sobre qüestions globals, com també sobre les repercussions ambientals en tot el món de les actuacions dels agents transformadors de la realitat més actius. Tanmateix, el referent català és obligat, és clar; però la perspectiva serà tothora molt més àmplia i generalista: serà un suplement destinat als lectors catalans, però no un suplement sobre els lectors catalans. Diguem que considerarà les qüestions locals en un marc global i que es mirarà els temes globals amb ulls d'aquí. En tot

cas, el seu enfocament serà netament socioecològic.

—*Què vol dir amb això de socioecològic?*

—Miri, un destacat col·laborador d'EL TEMPS fa ben poques setmanes, en aquestes mateixes pàgines, defensava el controvertit reportatge televisiu *Sumaríssim 477* —m'adhereixo a la seva defensa, per cert— i deia que si aquesta mena de periodisme d'investigació no és respectat i estimulat, haurem de conformar-nos amb "música celestial, concursos, telenovelles i espais ecològics". Ja em dol de veure els documentals naturalístics reduïts a la condició de "teledeixalla", però encara em desplaia més que es confongui la curiositat recreativa amb el coneixement científic: aquests documentals sobre la vida de les foques, en efecte, d'ecologia n'expliquen molt poca. D'espais ecològics, justament, quasi no n'hi ha a la televisió a què tenim accés. I menys encara d'espais socioecològics. Potser si n'hi hagués, no confondríem el naturalisme amb l'ecologia, i menys encara l'ecologia amb l'ecologisme o l'ecologisme amb la socioecologia, que ve a ser com confondre el mecano amb l'arquitectura, l'arquitectura amb les associacions de veïns, i les associacions de veïns amb l'urbanisme. És per això que EL TEMPS AMBIENTAL apostarà per la socioecologia, perquè és la manera de fer veure la dimensió cultural de la ciència ecològica i la dimensió social de l'ecologisme.

—*Creu que la societat necessita aquesta literatura científica de la realitat ambiental i social?*

—I tant! Som un país industrial que confon oficialment la cultura amb la literatura. Això ens ve del noucentisme. La majoria dels nostres universitaris estudien química, enginyeria, biologia o informàtica, però força editors pensen, sorprenentment, que els lectors catalans només llegeixen novel·les. Sap que s'han venut quasi trenta mil col·leccions dels setze volums de la *Història Natural dels Països Catalans* (és a dir, quasi mig milió de llibres)? Els Països Catalans no són una mera anècdota etnogràfica, perquè s'hi va produir una cosa prou semblant a la Revolució Industrial, és a dir: perquè la societat féu de la vida quotidiana un exercici científicotècnic. Sense Josep Roura i el *gas Lebon* dels nostres rebesavis, Carles Riba potser no hauria existit —vull dir la seva poesia, és clar—, perquè probablement no hauríem tingut ni modernisme ni noucentisme.

—*Vol dir que no exagera?*

—No gens. Una cultura vigorosa només sorgeix d'una societat robusta. Una part de la nostra societat desqualifica la ciència com a forma de cultura a fi de no haver-se de qualificar ella mateixa de culturalment precària. Què hi farem! De cultures, com de mare, no n'hi ha sinó una, bé que pot vestir-se de maneres diferents segons l'ocasió. La ciència, desenvolupada sobretot aquests darrers dos-cents anys, és la més

recent consecució cultural de la humanitat, una nova consecució que se suma a la majoria de les precedents, però que també en descarta algunes d'anteriors per obsoletes. Voler ignorar la ciència i aferrar-se a aquestes obsolescències com si fossin la quintaessència de l'humanisme és tan lamentable com creure que la ciència autoritza a prescindir de la música. No veu què li passa, al papa, quan vol entendre la contracepció consultant la Bíblia? La ciència neix amb el Renaixement i per això sostinc que és la més moderna dimensió atesa per l'humanisme, perquè l'actitud dels renaixentistes més conspicus —que són els humanistes per antonomàsia— és la mateixa actitud dels científics actuals més clari-vidents: saber, conèixer, comprendre, dubtar.

—EL TEMPS AMBIENTAL reflectirà aquesta manera de veure les coses?

—Si més no, ho intentarà. Ens il·lusiona, justament, de poder arribar a maridar la revulsió ambiental amb l'aproximació sociocientífica. Pensem que això seria positiu per a la cultura catalana i, doncs, per a la societat catalana. Vull dir dels Països Catalans, naturalment.

—Estem acostumats a sentir uns ecologistes que diuen unes altres coses. Com és que aquest discurs sona diferent?

CARME PUERTOLAS

"No sé què passarà amb l'ecologisme anys a venir, però estic persuadit que les seves millors idees conformaran el pensament generalitzat de la societat del segle XXI."

—L'ecologisme és un moviment social de base àmplia, de manera que hi ha moltes formes d'entendre'l. Pensi que la Passionària, Olof Palme, Fidel Castro i Joan Llerma tenen els mateixos referents ideològics de partida, si fa no fa, i que Joan Pau II, Escrivà de Balaguer, Ernesto Cardenal i Pere Casaldàliga pertanyen a la mateixa església. Els verds alemanys són ecologistes i jo també me'n sento, i en canvi tinc uns plantejaments estratègics ben diferents dels seus. Alguns apostem per un ecologisme d'avantguarda que no enyora gens ni mica la societat pre-industrial, però que preferiria veure la civilització industrial, grollera i metal·lúrgica, superada per una societat postindustrial molt més evolucionada, més eficient i equitativa.

No sé què passarà amb l'ecologisme anys a venir, però estic persuadit que les seves millors idees conformaran el pensament generalitzat de la societat del segle XXI. Des d'EL TEMPS AMBIENTAL, precisament, mirarem de provocar la reacció de la societat catalana en aquesta direcció.

Tant de bo. En tot cas, la setmana entrant tindrem EL TEMPS AMBIENTAL al carrer. No us el perdeu.

Llorenç Bau

Cada mes, una lectura ambiental de l'actualitat

Els incendis que els nostres boscos patiran l'estiu vinent, l'explotació dels recursos pesquers, l'incendi d'un gasoducte a Rússia, les dificultats per tancar Txernòbil, les limitacions a les emissions de diòxid de carboni, els icerbergs que es desprenen de l'Antàrtida... De temes ambientals no és pas que n'hi hagi pocs. Però sumant-los tots, ocupen en els mitjans un espai més aviat minso, ridícul en relació a la seva importància. Entesats a pensar que els afers conjunturals de política domèstica són infinitament més importants que el camí que prenguin o deixin de prendre el nostre planeta i, amb ell, òbviament, el nostre país, els mitjans de comunicació obliden oferir un espai proporcional a temes com els esmentats al principi.

I tanmateix, d'aquí unes dècades, noms ara en boca de tothom ocuparan, com a molt, un racó als llibres erudits, però la destrucció dels boscos, el canvi climàtic, les deixalles nuclears i la supervivència dels peixos continuaran essent notícia destacada i probablement preocupant.

EL TEMPS AMBIENTAL, el suplement que a partir del proper número es publicarà cada quatre setmanes conjuntament

amb la revista, té la voluntat d'aprofundir en aquests temes. No ho farà des de la notícia estricta, sinó que il·lustrarà amb dades i generarà reflexió. Serà un vehicle per conèixer, però sobretot per valorar i, per tant, per decidir. És, doncs, una de les eines que es troben a faltar en un règim democràtic: elements de reflexió, perquè ser lliure no vol dir només tenir dret a elegir, sinó també —i potser sobretot— tenir coneixement per elegir.

EL TEMPS AMBIENTAL pretén fer una lectura ecològica de temes no estrictament ecològics. Per això, el primer número portarà un dossier sobre els plantejaments ambientals de partits i entitats davant les eleccions municipals i autonòmiques, perquè amb el model de ciutat i de país que establim ens hi juguem bona part del futur. I perquè el país, la nació, no són ens abstractes, sinó realitats amb uns problemes palpables. I precisament perquè als Països Catalans la identitat nacional no sols es basa en la llengua i la cultura que genera, sinó també en una revolució industrial que, en el pla social econòmic, cultural i ambiental, ens acosta més a la resta d'Europa occidental que a la resta de la península.

EL TEMPS AMBIENTAL també farà lectures més lúdiques. Així, comentarà llibres, pel·lícules i fins i tot anuncis publicitaris des d'un punt de vista ambiental. D'aquesta forma, volem portar la reflexió ecològica a tots els àmbits de la societat i la cultura. I mostrar que ser ecologista no és optar per una posició política concreta, sinó per veure amb uns ulls diferents —amb ulls de persona de cultura àmplia de finals del segle XX— tot allò que ens envolta.

La visió ecològica que pretenem donar arriba al lector en aquest mateix número d'una altra forma. Durant cinc setmanes, juntament amb EL TEMPS, s'oferirà un vídeo de la sèrie *Mediterrània*, dirigida per Ramon Folch i produïda per TV3. Es tracta d'una sèrie guardonada en certàmens internacionals i comprada per televisions d'altres països. La primera sèrie de nou vídeos, venuda fa uns mesos conjuntament amb EL TEMPS, va significar un èxit més que notable, tot i que s'ha pogut veure fins a sis vegades per TV3. Potser és un senyal que oferir una visió ecològica del territori no sols és necessari, sinó que respon a una demanda del ciutadà.

Xavier Duran